

32001F0413

2.6.2001.

SLUŽBENI LIST EUROPSKIH ZAJEDNICA

L 149/1

OKVIRNA ODLUKA VIJEĆA

od 28. svibnja 2001.

o borbi protiv prijevара i krivotvorenja bezgotovinskih sredstava plaćanja

(2001/413/PUP)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o Europskoj uniji, a posebno njegov članak 34. stavak 2. točku (b),

uzimajući u obzir inicijativu Komisije ⁽¹⁾,

uzimajući u obzir mišljenje Europskog parlamenta ⁽²⁾,

budući da:

- (1) Prijevare i krivotvorenje bezgotovinskih sredstava plaćanja često se odvijaju u međunarodnim razmjerima.
- (2) Posao koji su obavile različite međunarodne organizacije (npr. Vijeće Europe, Skupina G8, OECD, Interpol i UN) važan je, ali ga je potrebno dopuniti djelovanjem Europske unije.
- (3) Vijeće smatra da ozbiljnost i razvoj određenih oblika prijevare povezane s bezgotovinskim sredstvima plaćanja zahtijevaju cjelovita rješenja. Preporuka br.18 Plana djelovanja za borbu protiv organiziranoga kriminala ⁽³⁾, koju je odobrilo Europsko vijeće u Amsterdamu 16. i 17. lipnja 1997., kao i točka 46. plana djelovanja Vijeća i Komisije o provođenju odredaba Ugovora iz Amsterdama u području slobode, sigurnosti i pravde ⁽⁴⁾, koji je odobrilo Europsko vijeće u Beču 11. i 12. prosinca 1998., zahtijevaju djelovanje vezano uz to pitanje.
- (4) Budući da ciljeve ove Okvirne odluke, to jest osiguranje da se prijevare i krivotvorenja koji se tiču svih oblika bezgotovinskih sredstava plaćanja priznaju kao kaznena djela te da podliježu istim učinkovitim, proporcionalnim i odvraćajućim sankcijama u svim državama članicama, države članice ne mogu uspješno ostvariti s obzirom na međunarodnu dimenziju tih kaznenih djela, nego ih je stoga moguće djelotvornije postići na razini Unije, Unija

može usvojiti mjere, u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim člankom 5. Ugovora o Europskoj uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim tim člankom, ova Okvirna odluka ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tih ciljeva.

- (5) Ova bi Okvirna odluka trebala pomoći u borbi protiv prijevара i krivotvorenja koji se tiču bezgotovinskih sredstava plaćanja zajedno s drugim instrumentima koje je Vijeće već dogovorilo, kao što su Zajednička akcija 98/428/PUP o stvaranju Europske pravosudne mreže ⁽⁵⁾, Zajednička akcija 98/733/PUP prema kojoj se pripadanje kriminalnoj organizaciji u državama članicama Europske unije smatra kaznenim djelom ⁽⁶⁾, Zajednička akcija 98/699/PUP o pranju novca, identificiranju, sljedivosti, zamrzavanju, pljenidbi i konfiskaciji sredstava i imovinske koristi pribavljene kaznenim djelom ⁽⁷⁾, kao i Odluka od 29. travnja 1999. o proširenju ovlasti Euro-pola na krivotvorenje novca i sredstava plaćanja ⁽⁸⁾.
- (6) Komisija je 1. srpnja 1998. Vijeću dostavila priopćenje pod nazivom „Okvir mjera u borbi protiv prijevare i krivotvorenja bezgotovinskih sredstava plaćanja”, u kojem se zalaže za politiku na razini Unije kojom bi se obuhvatili i preventivni i represivni aspekti tog problema.
- (7) Priopćenje sadržava nacrt Zajedničke akcije, što je jedan od elemenata tog cjelovitog pristupa i predstavlja polaznu točku za ovu Okvirnu odluku.
- (8) Potrebno je da se opisom različitih oblika ponašanja koji u vezi s prijevarom i krivotvorenjem bezgotovinskih sredstava plaćanja zahtijevaju kriminalizaciju obuhvati čitav niz aktivnosti koje zajedno u tom pogledu predstavljaju opasnost od organiziranog kriminala.
- (9) Potrebno je da su ti oblici ponašanja klasificirani kao kaznena djela u svim državama članicama te da se osiguraju učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće sankcije za fizičke i pravne osobe koje su počinile takva kaznena djela ili su odgovorne za njih.

⁽¹⁾ SL C 376 E, 28.12.1999., str. 20.

⁽²⁾ SL C 121, 24.4.2001., str. 105.

⁽³⁾ SL C 251, 15.8.1997., str. 1.

⁽⁴⁾ SL C 19, 23.1.1999., str. 1.

⁽⁵⁾ SL L 191, 7.7.1998., str. 4.

⁽⁶⁾ SL L 351, 29.12.1998., str. 1.

⁽⁷⁾ SL L 333, 9.12.1998., str. 1.

⁽⁸⁾ SL C 149, 28.5.1999., str. 16.

- (10) Zaštitom kaznenim zakonodavstvom, u prvom redu instrumenata plaćanja koja imaju poseban oblik zaštite od imitacije ili zloupotrebe, želi se potaknuti gospodarske subjekte da za instrumente plaćanja koje izdaju osiguraju tu zaštitu te da na taj način tom instrumentu dodaju preventivni element.
- (11) Potrebno je da si države članice međusobno osiguraju uzajamnu pomoć u najvećoj mogućoj mjeri te da se savjetuju u slučaju kada dvije ili više država članica ima nadležnost za isto kazneno djelo,

DONIJELO JE OVU OKVIRNU ODLUKU:

Članak 1.

Definicije

Za potrebe ove Okvirne odluke:

- (a) „Instrument plaćanja” znači fizički instrument, osim zakonskog sredstva plaćanja (novčanice i kovanice), koji zbog svoje specifične prirode sam ili zajedno s nekim drugim instrumentom (plaćanja) vlasniku ili korisniku omogućuje prijenos novca ili novčanih vrijednosti, na primjer, kreditne kartice, euroček kartice, druge kartice koje izdaju financijske institucije, putnički čekovi, euro-čekovi, drugi čekovi i mjenice, a koji je zaštićen od imitacije ili zlouporabe, na primjer izvedbom, kodiranjem ili potpisom;
- (b) „Pravna osoba” znači bilo koji subjekt koji ima takav položaj prema mjerodavnom pravu, osim država ili ostalih javnih tijela koja obnašaju državnu vlast te javnih međunarodnih organizacija.

Članak 2.

Kaznena djela vezana uz instrumente plaćanja

Svaka država članica poduzima potrebne mjere kako bi osigurala da se sljedeći oblici ponašanja smatraju kaznenim djelom ako se počine namjerno, barem u vezi s kreditnim karticama, euroček karticama, drugim karticama koje izdaju financijske institucije, putničkim čekovima, euro-čekovima, drugim čekovima i mjenicama:

- (a) krađa ili neko drugo protupravno prisvajanje instrumenta plaćanja;
- (b) krivotvorenje ili falsificiranje instrumenta plaćanja s namjerom zlouporabe;
- (c) primanje, nabava, prijevoz, prodaja ili prijenos na drugu osobu te posjedovanje ukradenog ili na koji drugi način protupravno prisvojenog ili krivotvorenog ili falsificiranog instrumenta plaćanja s namjerom zlouporabe;
- (d) zlouporaba ukradenog ili na koji drugi način protupravno prisvojenog ili krivotvorenog ili falsificiranog instrumenta plaćanja.

Članak 3.

Kaznena djela povezana s računalima

Svaka država članica poduzima potrebne mjere kako bi osigurala da se sljedeći oblici ponašanja smatraju kaznenim djelom ako su počinjeni s namjerom:

obavljanje ili uzrokovanje prijenosa novca ili novčane vrijednosti koje uzrokuje nedopušten gubitak imovine neke druge osobe, s namjerom priskrbljivanja nedopuštene ekonomske koristi za osobu koja je počinila to kazneno djelo ili za neku treću stranu:

— bespravnim unošenjem, mijenjanjem, brisanjem ili prikrivanjem računalnih podataka, posebno podataka o identitetu, ili

— bespravnim ometanjem funkcioniranja računalnog programa ili sustava.

Članak 4.

Kaznena djela povezana s posebno prilagođenim uređajima

Svaka država članica poduzima potrebne mjere kako bi osigurala da se sljedeći oblici ponašanja, ako su počinjeni s namjerom, smatraju kaznenim djelom:

krivotvorena izrada, primanje, nabava, prodaja ili prijenos na drugu osobu ili posjedovanje:

— instrumenata, predmeta, računalnih programa i svakog drugog sredstva posebno prilagođenog za počinjenje bilo kojega kaznenog djela iz članka 2. točke (b),

— računalnih programa čija je namjena počinjenje bilo kojega kaznenog djela iz članka 3.

Članak 5.

Sudjelovanje, poticanje i pokušaj

Svaka država članica poduzima potrebne mjere kako bi osigurala da je sudjelovanje u ponašanju iz članka 2., 3. i 4. ili poticanje na takvo ponašanje ili pokušaj ponašanja iz članka 2. točaka (a), (b) i (d) i članka 3. kažnjivo.

Članak 6.

Kazne

Svaka država članica poduzima potrebne mjere kako bi osigurala da su ponašanja iz članka 2. i 5. kažnjiva učinkovitim, proporcionalnim i odvraćajućim kaznama, uključujući, barem u težim slučajevima, kazne vezane uz lišavanje slobode koje mogu dovesti do izručenja.

Članak 7.

Odgovornost pravnih osoba

1. Svaka država članica poduzima potrebne mjere kako bi osigurala da pravne osobe mogu odgovarati za ponašanje iz članka 2. točaka (b), (c) i (d) i članka 3. i 4. koje je u njihovu korist počinila bilo koja osoba na rukovodećem položaju u toj pravnoj osobi, koja djeluje pojedinačno ili kao dio nekog tijela te pravne osobe, na temelju:

- prava zastupanja pravne osobe, ili
- prava na donošenje odluka u ime pravne osobe, ili
- prava provođenja kontrole unutar pravne osobe,

kao i za sudjelovanje u svojstvu pomagača ili poticatelja u počinjenju takvoga kaznenog djela.

2. Osim slučajeva predviđenih stavkom 1., svaka država članica poduzima potrebne mjere kako bi osigurala da pravna osoba može odgovarati, ako je počinjenje djela iz članka 2. točaka (b), (c) i (d) i članka 3. i 4. bilo omogućeno nedostatkom nadzora ili kontrole od strane osobe iz stavka 1. u korist te pravne osobe, a počinila ga je osoba koja je u nadležnosti te pravne osobe.

3. Odgovornost pravne osobe u skladu sa stavcima 1. i 2. ne isključuje kazneni postupak protiv fizičkih osoba koje su počinile djela, poticale na djela ili pomagale u djelima iz članka 2. točaka (b), (c) i (d) te članka 3. i 4.

Članak 8.

Sankcije za pravne osobe

1. Svaka država članica poduzima potrebne mjere kako bi osigurala da se pravna osoba koju se smatra odgovornom u skladu s člankom 7. stavkom 1. kazni učinkovitim, proporcionalnim i odvraćajućim sankcijama, koje uključuju kaznene i druge novčane kazne te mogu uključivati druge sankcije, na primjer:

- (a) oduzimanje prava na javne povlastice ili pomoć;
- (b) privremeno ili trajno oduzimanje dozvole za obavljanje poslovnih djelatnosti;
- (c) stavljanje pod sudski nadzor;
- (d) sudski nalog za likvidaciju.

2. Svaka država članica poduzima potrebne mjere kako bi osigurala da se pravna osoba koju se smatra odgovornom u skladu s člankom 7. stavkom 2. kazni učinkovitim, proporcionalnim i odvraćajućim sankcijama ili mjerama.

Članak 9.

Sudska nadležnost

1. Svaka država članica poduzima potrebne mjere kako bi odredila svoju sudsku nadležnost za kaznena djela iz članka 2., 3., 4. i 5. kada je takvo djelo počinjeno:

- (a) u cijelosti ili dijelom unutar njezinog državnog područja, ili
- (b) od strane njezina državljanina, pod uvjetom da se pravom te države članice može zahtijevati da takvo djelo bude kažnjivo i u državi u kojoj je počinjeno; ili
- (c) u korist pravne osobe koja ima sjedište na njezinom državnom području.

2. Podložno članku 10., svaka država članica može odlučiti ne primijeniti, ili primijeniti samo u posebnim slučajevima ili okolnostima, pravilo o sudskoj nadležnosti utvrđeno:

- stavkom 1. točkom (b),
- stavkom 1. točkom (c).

3. Države članice na odgovarajući način obavješćuju Glavno tajništvo Vijeća kada odluče primijeniti stavak 2., prema potrebi s naznakom u kojim se posebnim slučajevima ili okolnostima ta odluka primjenjuje.

Članak 10.

Izručenje i progon

1. (a) Svaka država članica koja, prema svojem pravu, ne izručuje svoje državljane poduzima potrebne mjere kako bi uspostavila sudsku nadležnost nad kaznenim djelima predviđenim člancima 2., 3., 4. i 5. kada ih počine njezini državljani izvan njezinog državnog područja.

(b) Svaka država članica, ako se smatra da je neki njezin državljanin u nekoj drugoj državi članici počinio kazneno djelo koje uključuje ponašanje predviđeno u člancima 2., 3., 4. ili 5. te tu osobu ne izruči drugoj državi članici isključivo na temelju njezina državljanstva, predmet predaje svojim nadležnim tijelima u svrhu progona, ako je to potrebno. Kako bi se omogućio progon, potrebno je prosljediti sve dosjee, informacije i dokazni materijal vezan uz to kazneno djelo sukladno postupcima utvrđenima člankom 6. stavkom 2. Europske konvencije o izručenju od 13. prosinca 1957. Država članica koja je zatražila izručenje mora biti obaviještena o pokretanju progona te o njegovu ishodu.

2. U smislu ovog članka, pojam „državljanin” države članice tumači se u skladu s bilo kojom izjavom koju je ta država dala na temelju članka 6. stavka 1. točaka (b) i (c) Europske konvencije o izručenju.

Članak 11.

Suradnja između država članica

1. U skladu s primjenjivim konvencijama, višestranim ili dvostranim sporazumima ili dogovorima, države članice jedna drugoj pružaju najveću moguću pomoć u vezi s postupcima vezanim uz kaznena djela predviđena ovom Okvirnom odlukom.

2. Ako je više država članica nadležno za kaznena djela predviđena ovom Okvirnom odlukom, one jedna drugu savjetuju kako bi uskladile svoje djelovanje s ciljem djelotvornog progona.

Članak 12.

Razmjena informacija

1. Države članice određuju operativna središta za vezu ili mogu koristiti postojeće operativne strukture za razmjenu informacija i za kontakte među državama članicama za potrebe primjene ove Okvirne odluke.

2. Svaka država članica obavještava Glavno tajništvo Vijeća i Komisiju o svojem uredu ili uredima koji služe kao kontakt točke u skladu sa stavkom 1. Glavno tajništvo obavještava ostale države članice o tim kontakt točkama.

Članak 13.

Teritorijalna primjena

Ova se Okvirna odluka primjenjuje na Gibraltar.

Članak 14.

Provedba

1. Države članice donose mjere potrebne za usklađivanje s ovom Okvirnom odlukom do 2. lipnja 2003.

2. Do 2. lipnja 2003. države članice Glavnom tajništvu Vijeća i Komisiji dostavljaju tekst odredaba kojima se obveze definirane ovom Okvirnom odlukom prenose u njihovo nacionalno pravo. Do 2. rujna 2003., na temelju izvješća sastavljenog na temelju tih informacija i pisanog izvješća Komisije, Vijeće ocjenjuje u kojem su opsegu države članice poduzele potrebne mjere za usklađivanje s ovom Okvirnom odlukom.

Članak 15.

Stupanje na snagu

Ova Okvirna odluka stupa na snagu na dan objave u *Službenom listu Europskih zajednica*.

Sastavljeno u Bruxellesu 28. svibnja 2001.

Za Vijeće

Predsjednik

T. BODSTRÖM